

Idéprogram

**INDIVIDUELL MÄNNISKOHJÄLP
SWEDISH DEVELOPMENT PARTNER**

Medmänsklighet

”Jag funderade så oerhört på hur jag skulle presentera arbetet vi ville göra i koncentrationslägren. Jag begrep inte riktigt hur det skulle gå till förrän jag kom på det där ordet: Medmänsklighet. Säger man det sakta hör man ju att det är ett ord. Ett brett ord. Med-mänsklighet.”

Britta Holmström IMs grundare i en intervju från 1988

**Detta är IMs idéprogram, fastslaget av
årsmötet 2017.**

**Här kan både du som varit inom IM länge
och du som är ny i organisationen fördjupa
dig i vad IM är, vad vi vill och hur vi vill nå dit.**

**Detta är ett dokument som både har förankring
i historien och som visar ett levande IM i en
föränderlig tid.**

**På denna grund kan vi gemensamt förändra
världen till det bättre!**

**Birthe Müller, ordförande
Ann Svensén, generalsekreterare**

Lund, november 2017

Har du frågor efter att ha läst programmet kan du
alltid kontakta styrelsen: styrelsen@manniskohjalp.se

Om IMs grundare Britta Holmström

IM är Britta Holmströms skapelse. Vid sin sida hade Britta maken Folke, som var enormt viktig i skapandet av det som blev IM. Men utan Britta, inget IM.

Britta föddes i Sävsjö 1911, men IMs resa börjar senare – i Lund. Där bodde hon 1938 och var 27 år den 1 oktober när Hitlers trupper gick in i Tjeckoslovakien. Samma dag kom Brittans liv att dramatiskt förändras. Britta var troende och under sin morgonbön uppfattade hon tydligt Guds tilltal: "En ny mission ska begynna."

"Jag fattade ögonblickligen vad det gällde – att det gällde offren för det tyska stöveltrampet" berättar Britta. "Och jag förstod att mission inte var ett konverterande missionsbegrepp, det vill säga att det inte var några människor i vår väg som skulle omvändas till vår tro och vårt sätt att se".

Det var en omtumlande händelse för Britta och hon tvekade om vad hon skulle tro och vad hon skulle göra. Men hon bestämde sig snart. "Har man mött sin herre på det sättet kan man inte släppa uppdraget – då är man i uppdraget".

Första resan gjorde paret Holmström till Prag för att stödja judiska flyktingar. Gradvis utökades verksamheten. Britta var en ung kvinna med starkt genomslag och stort mod. Hennes rörelse hette först Praghjälpen och därefter Inomeuropeisk Mission, innan IM blev Individuell Människohjälp. Då var insatserna inte längre begränsade till Europa.

Brittas betoning av människovärdet – varje enskild människas lika rätt – återspeglas i namnet Individuell Människohjälp. IM sträckte ut sin hand globalt, till judiska, kristna, muslimska, hinduiska och buddhistiska grupper och organisationer – en öppen hållning som var mycket ovanlig på den tiden.

Britta beskrev IMs uppdrag som "hjälp från människa till människa – i ögonkontakt om möjligt". IM skulle vara närvarande, på plats. Britta ville träffa, se och känna de personer rörelsen samarbetade med. Människor möts och står i bredd, bredvid varandra – som i ordet medmännisklighet.

Britta Holmström gick bort 1992.

Ömsesidighet

"Själv vill jag påstå att det enda möjliga är att samverka – alltså ett möte på halva vägen" skrev Britta 1973. "Då blir bakslagen färre och mindre kännbara. Men för det krävs tålamod och tid och detta innebär bland annat att man ömsesidigt och med inbördes respekt närmar sig varandra".

INLEDNING	5
IMS VISION, IDENTITET OCH VÄRDEGRUND	6
IM tar ställning	6
IMs identitet och ursprung	7
IMs värdegrund	7
OMVÄRLDSANALYS OCH UPPDRAG	8
IMs uppdrag	8
IM arbetar för människor i särskild utsatthet	8
IM bekämpar fattigdom	8
IM värnar klimatet	9
IM arbetar med bristande jämställdhet och diskriminering	9
IM skapar mötesplatser i Sverige	10
IM arbetar med människor på flykt	10
IM arbetar i konfliktdrabbade områden	11
IM oroas av det krympande utrymmet för civilsamhället	11
IM är en demokratisk arena	13
IM arbetar för rättvisa arbetsförhållanden	13
FÖRÄNDRINGSTEORI OCH ARBETSSÄTT	14
Förändring sker i tre steg	14
Långsiktigt arbete	15
Så är IM organiserat	15
Finansiering	16

INLEDNING

IM är en religiöst och partipolitiskt obunden medlemsorganisation, grundad 1938, som arbetar med internationellt utvecklingsarbete, ömsesidig integration i Sverige och med fair trade. IMs vision är en rättvis och medmänsklig värld.

Det här är IMs idéprogram. Idéprogrammet är till för dig som vill lära känna IM. I idéprogrammet kan du läsa om hur vi ser på vår uppgift och vilka grundvärderingar och principer som vi arbetar utifrån.

IMs idéprogram vill klargöra IMs vision, identitet och uppdrag. Det är grunden för IMs ställningstaganden och tydliggör hur vi arbetar som en värderingsstyrd och rättighetsbaserad medlemsorganisation.

Idéprogrammet är antaget av IMs medlemmar genom årsmötesbeslut 2017.

IMs VISION ÄR EN RÄTTVIS OCH MEDMÄNSKLIG VÄRLD

IMS VISION, IDENTITET OCH VÄRDEGRUND

En rättvis värld är en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att förverkliga sina liv efter sin egen vilja, med full respekt för de mänskliga rättigheterna.

En medmänsklig värld är en värld där vi ser till vår gemensamma mänsklighet och inte gör skillnad på människor, där alla människor respekteras och gemensamt bildar en mångfald. IMs vision är en värld utan fattigdom, där alla har mat för dagen, tak över huvudet och tillgång till utbildning och kunskap. En värld där människors rättigheter förverkligas, där handlingskraft och egenmakt åt alla människor på lika villkor eftersträvas och respekteras och där vi tillsammans verkar för en demokratisk samhällsutveckling.

Det är en hållbar värld, präglad av social och ekonomisk inkludering, där samhällsutveckling sker på ett sätt som skyddar världen från fortsatt miljöförstöring.

Det är en fredlig värld där individer och stater hanterar konflikter konstruktivt, utan våld, för att uppnå försoning och samförstånd mellan människor. Det är en gästfri och solidarisk värld för människor på flykt eller i migration. Det är en lyhörd värld där människor ges möjlighet att utvecklas, delta och bidra utifrån sina olika unika förmågor och där ingen lämnas utanför eller efter.

IM tar ställning

IM genomsyras av ett rättighetsperspektiv, vilket innebär att vi hela tiden utgår från att alla människor ska omfattas av de mänskliga rättigheter som de slagits fast av FN. Även om IM är en partipolitiskt obunden organisation verkar vi som civilsamhällesorganisation i ett politiskt sammanhang där vi tar ställning mot orättvisor och för medmänsklighet. Vi vågar också ifrågasätta vår egen livsstil när vi ser att den bidrar till att skapa orättvisor eller utgör ett hot mot miljö och klimat. IMs arbete är såväl feministiskt som antirasistiskt. Det betyder att vi ser hur strukturella orättvisor, diskriminering och ojämlik fördelning av makt och resurser utgör ett hinder för utveckling och försvårar förverkligandet av de mänskliga rättigheterna. Vi vill förändra detta genom vårt arbete och genom att ta ställning och påverka makthavare och beslutsfattare.

IMs identitet och ursprung

Den rörelse som så småningom fick namnet IM, Individuell Människohjälp, är resultatet av mod, handlingskraft och ett mycket starkt patos hos en ung kvinna.

När IM grundades av Britta Holmström 1938 var det som en reaktion mot tidens förtryck, förföljelser och omfattande brott mot människors rättigheter. Den 1 oktober, samma dag som Hitlers trupper gick in i Tjeckoslovakien, fick hon en vision som drev henne att lämna tryggheten i Sverige och ge sig ut i kamp för alla människors lika värde och rättigheter. Den apati hon mötte bland kvinnorna i ett flyktingläger blev utgångspunkten för den hållning som fortfarande kännetecknar IM – att se hela människan med alla hennes behov. Mat, medicin och kläder räcker inte för att stärka människors handlingskraft och framtidstro. Att bli sedd som individ, känna delaktighet och att ha något att sysselsätta sig med är minst lika betydelsefullt.

IMs strävan var tidigt att motverka de repressiva och totalitära ideologierna som växt sig starka i den tidens Europa – nazism, fascism och stalinism – och att ge stöd åt de stora flyktinggrupper som fanns i Europa under och efter kriget; en strävan som alltjämt präglar IMs arbete. Mot de totalitära ideologiernas förtryck och exkluderande idévärld betonade IM istället varje människas enskilda värde. Fastän IMs grundare var djupt troende kristen, och organisationens identitet från början var trosbaserad, syftade arbetet aldrig till omvändelse till kristendomen. Religionsfrihet har alltid varit, och är fortfarande, en vägledande princip inom IM.

IMs värdegrund

IM försvarar alltid principen om alla människors lika värde och rättigheter och tror på människors inneboende kraft att förändra sin situation. IM grundades i en strävan efter att bedriva sin verksamhet i ögonkontakt, från människa till människa. Det förhållningssättet inspirerar IMs metoder även idag. Med detta perspektiv följer ömsesidighet. IM eftersträvar lokalt demokratiskt ägarskap av verksamheten. IM frågar och lyssnar, och undviker förutfattade meningar om individers behov.

IMs värdegrund utgår från ordet medmännisklighet och betonar relationen mellan människor, att mötas i respekt, med intresse och nyfikenhet. IM grundades i en kristen ekumenisk tradition som betonar just tolerans och respekt för alla människor. För IM innebär det idag att arbeta över olika gränser som människor byggt upp. Utveckling måste ske hållbart utifrån ansvaret att förvalta vår jord och skydda våra gemensamma naturresurser så att de blir tillgängliga likvärdigt också för kommande generationer.

IM verkar med respekt för och bejakande av den mångfald och pluralism som kännetecknar samhällen i en global värld och utgår från den grundläggande idén om alla människors lika värde. Det innebär att vi tar avstånd från alla former av diskriminering. IM vill motverka de strukturella maktordningar som utgör hinder för utveckling, jämställdhet, jämlikhet och förverkligandet av de mänskliga rättigheterna.

IM grundades en gång i en vision om en värld fri från förtryck, och i en strävan för alla människors lika värde och rättigheter. Det är ett arv som vi är stolta att förvalta, men som också ger oss ett ansvar att utveckla vår verksamhet till att möta behoven i en värld i ständig förändring. Tillsammans kan vi bidra till att skapa en bättre värld för oss alla.

IM SER OCH REAGERAR PÅ ORÄTTVISORNA I VÄRLDEN

OMVÄRLDSANALYS OCH UPPDRAG

Varje människas situation är unik. De problem och utmaningar som skapar fattigdom, förstärker utsatthet och inskränker rättigheter beror på en mängd olika faktorer. Dessa varierar över tid och från samhälle till samhälle, ofta samverkar olika fenomen på sätt som ytterligare ökar människors utsatthet. Exempelvis drabbas den som är fattig ofta hårdare av sådant som klimatförändringar eller krig och konflikt. Inte sällan har hindren för utveckling strukturella orsaker. Ofta gäller det utmaningar som kräver politisk förändring. IMs verksamhet bygger därför på ständig analys av omvärlden och en närhet till de människor vi arbetar med och för.

IMs uppdrag

IMs uppdrag är att bekämpa fattigdom och utanförskap och bidra till varaktig förändring för människor i särskilt utsatta situationer. Det gör IM genom utvecklingssamarbete, fair trade och integration. Dessa tre verksamhetsfält står starka var och en för sig men bildar sammantaget en helhet som manifesterar IMs holistiska förhållningssätt och engagemang. Det finns röda trådar som spänner mellan dessa verksamhetsfält och som synliggörs i skärningsfältet migration, flykt och integration.

IM arbetar för människor i särskild utsatthet

Förverkligandet av de mänskliga rättigheterna, som ska vara lika för alla, är ett ansvar som ytterst vilar på stater. IMs arbete syftar till att motarbeta diskriminerande samhällsstrukturer och stärka individers möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda. IM arbetar därför främst med de grupper som är särskilt utsatta i sina samhällen – oberoende av om det är mayakvinnor i Guatemala, stamfolk i Indien, flickor och kvinnor som lever i traditionella strukturer i Malawi och Zimbabwe, människor med funktionsnedsättningar – varav 80 procent globalt lever i fattigdom — eller nyanlända i Sverige.

IM bekämpar fattigdom

IM arbetar i några av de fattigaste länderna i världen, men också med fattigdomsbekämpning i medelinkomstländer med djupa ekonomiska och sociala klyftor.

Globalt sett minskar andelen människor som lever i extrem fattigdom, men miljontals människor lever alltjämt i olika former av utsatthet och i fattigdom. Den ständigt pågående befolkningsökningen sätter press på ändliga resurser, det kan resultera i ökade klyftor i samhället. Klyftorna handlar inte bara om tillgången till pengar och därmed mat, kläder och husrum, utan också om skillnader i utbildning, hälsa och tillgång till grundläggande rättigheter.

IM ser att fattigdomsbekämpning måste ske på flera plan, såväl med individens möjligheter att tjäna pengar som med de strukturer som håller kvar vissa grupper i fattigdom och utsatthet.

IM ska skapa utrymme för individer och grupper att ta sig ur fattigdom. Det handlar om inkomst och levandslön, om rätten till goda arbetsförhållanden, om rätten till god sexuell och reproduktiv hälsa och om alla barns rätt till god utbildning. Fattigdomsbekämpning handlar ytterst om människors egenmakt och handlingsutrymme – något som bara kan skapas om vi arbetar tillsammans med de människor som berörs, finns på plats i de samhällen vi vill påverka, och alltid utgår från berörda individers perspektiv.

IM värnar klimatet

Fattigdomsproblematisering hör ofta nära samman med miljöförstöring och hälsoskadliga livsmiljöer. Urbanisering leder till att fler och fler människor lever i storstädernas slumområden, utan tillgång till rent vatten, toaletter och avlopp. Tillgång till pålitliga energikällor är en förutsättning för utveckling och tillväxt, men dagens energisystem beroende av fossila bränslen och omfattande avskogning driver på den globala uppvärmningen. Klimatrelaterade katastrofer som torka, översvämningar och extremväder drabbar människor i fattigdom och utsatthet i oproportionerligt hög grad, och driver människor på flykt i ökande omfattning. För IM är det viktigt att alla insatser vi gör har en långsiktighet och en hållbarhet, vilket inte minst innebär att de måste ske på ett sätt som inte påverkar vårt klimat och vår miljö negativt.

IM arbetar med bristande jämställdhet och diskriminering

I ojämlika samhällen ökar riskerna för att människors rättigheter kränks. Strukturell diskriminering lämnar människor i ökad utsatthet på grund av kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Kvinnor och flickor har, trots vissa förbättringar de senaste decennierna,

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

De mänskliga rättigheterna gäller för alla människor i världen, alltid. De slår fast att alla människor är födda fria och har lika värde och samma rättigheter. De mänskliga rättigheterna reglerar förhållandet mellan staten och enskilda människor. De innebär därmed en begränsning av statens makt över individen och slår samtidigt fast vissa skyldigheter för staten gentemot individen. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antogs 1948, som ett svar på andra världskrigets fasor. Förutom FNs allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har flera konventioner lagts till som tillsammans med den allmänna förklaringen idag utgör det vi kallar mänskliga rättigheter.

UTANFÖRSKAP

IM har av tradition använt, och använder fortfarande, begreppet utanförskap för att beskriva det tillstånd som kan drabba den som på något sätt avviker från majoritetssamhällets normer och utsätts för strukturell diskriminering.

DISKRIMINERING

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att en individ missgynnas eller kränks på grund av någon av de fastslagna diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. När normer, vanor och traditioner, eller regler och lagar medvetet eller omedvetet missgynnar en hel grupp – till exempel kvinnor, homosexuella, mörkhyade eller personer med funktionsnedsättning – kallas det strukturell diskriminering.

FEMINISTISK ORGANISATION

Feminism innebär att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter och som en feministisk organisation tar IM ställning för kvinnors politiska, ekonomiska och sociala rättigheter.

IMs årsmöte beslutade 2014 att IM tar avstånd från fascistiska, rasistiska och antifeministiska organisationer och rörelser.

fortfarande sämre tillgång till utbildning, hälsa och arbetsmarknader än män och pojkar. Fattigdom ökar dessa skillnader. Ojämliga och patriarkala maktstrukturer skapar fattigdom, ökar utsatthet och förnekar miljontals kvinnor sina mänskliga rättigheter. Kvinnor och flickor drabbas av våld i hemmet, skolan och offentliga rum.

Att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt motverkar ojämställdhet och bidrar till fattigdomsminskning och utveckling, och är därför både ett nödvändigt mål i sig och en nyckelfaktor för att utrota extrem fattigdom. Detta är ett av IMs huvudområden, och många av våra insatser fokuserar på olika metoder att stärka kvinnors möjlighet att tjäna egna pengar och på så sätt ta makten över sitt liv.

Människor med funktionsnedsättning lever i stor utsatthet i många av de länder där IM arbetar. Att tillvarata individers egna styrkor och ge stöd till lokala grupper med fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar som kräver sina rättigheter är av stor vikt för IM.

Genom att överbrygga fysiska, språkliga och kulturella barriärer, skapa mötesplatser och dialog samt ge psykosocialt stöd ökar IM möjligheterna för individer eller grupper som annars ofta hamnar utanför. IM arbetar för att motverka alla former av utanförskap och diskriminering. I det arbetet är det viktigt att inte bara utmana samhällets normer utan också själva vara uppmärksamma på vilka normer och strukturer som omedvetet påverkar våra medarbetare, medlemmar, volontärer, partners och deltagare.

IM skapar mötesplatser i Sverige

I en globaliserad värld utmanas även samhället i Sverige av ökande klyftor. Sedan andra världskriget har Sverige varit ett land som tagit emot många invandrare och ofta välkomnat människor på flykt. Andelen svenskar som är födda i ett annat land ökar vilket bidrar till att skapa ett multikulturellt samhälle. Samtidigt ökar skillnaderna i arbetslöshet, hälsa, utbildningsnivå och ekonomiskt utrymme mellan inrikes och utrikes födda svenskar. Nyanlända

till Sverige möts av svårigheter att få det stöd de behöver för att komma i arbete och på andra sätt etablera sig i samhället.

IM ser att integration sker i det ömsesidiga mötet mellan människor med vilja att förstå varandra och dela ansvaret för ett gemensamt samhällsbygge. Att etablera sig i ett nytt land är en process där både den enskilde individen och det offentliga har ett ansvar. Civilsamhällets roll är att bidra till att skapa mötesplatser och goda förutsättningar för etablering och ömsesidig integration. Det sker genom att arbeta rättighetsbaserat och möjliggörande för att stärka människors egenmakt. Bristande integration leder till ökad grogrund för främlingsfientlighet och rasism, och stärker de krafter som vill motarbeta det mångkulturella demokratiska samhället.

IM arbetar med människor på flykt

I en globaliserad värld ökar människors rörlighet och därmed möjligheterna att skapa sitt liv på nya platser. Det är i sig positivt och bidrar till kunskaps- och erfarenhetsutbyten och ett levande multikulturellt samhälle. De pengar migranter skickar hem till släktingar utgör i många länder summor mångdubbelt högre än det samlade biståndet. Men all migration är inte frivillig.

Sedan millennieskiftet har antalet människor som befinner sig på flykt ökat dramatiskt. Rätten att fly och söka skydd undan krig och förtryck garanteras i FN:s flyktingkonvention. Flyktingars status måste därför skyddas, och inte blandas ihop med annan migration. Ett särskilt jämställdhetsperspektiv behövs eftersom kvinnor och flickor lever i större utsatthet än män och pojkar och därför löper större risk att utsättas för olika former av våld, inklusive sexuellt våld. Samtidigt som insatser måste till för att stoppa flyktingsituationernas grundorsaker försöker IM skapa ett så värdigt liv som möjligt för de människor som befinner sig på flykt, både i vårt internationella arbete och i vårt arbete i Sverige.

IM arbetar i konflikt-drabbade områden

Strukturella orättvisor, fattigdom och situationer där människors rättigheter kränks skapas eller förstärks ofta av väpnad konflikt och auktoritära ideologier. Krig, konflikt och förtryck utgör därmed både en fara för människors liv och ett hinder för utveckling. Människans grundläggande behov av säkerhet och skydd från våld behöver säkerställas innan utveckling kan ske. Säkerhet behöver därför definieras utifrån människors behov, inte militära. Små- och lätta vapen är i många länder ett av de största hoten mot människors liv och hälsa. I konflikt-drabbade områden är kvinnor och barn särskilt utsatta för systematiskt våld och kränkningar, både som del i krigshandlingar och som ett resultat av sönderfallande samhällen. Genom att exempelvis arbeta med att begränsa spridningen av små- och lätta vapen och genom att stärka kvinnors egenmakt vill IM bidra till att skapa säkrare samhällen.

I demokratiska stater minskar risken för våld och konflikt. IM arbetar därför aktivt för att stärka människors möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter och vi ser vårt utvecklingssamarbete som ett sätt att ge människor andra vägar än våld att uppnå sina mål.

IM oroas av det krympande utrymmet för civilsamhället

IM ser ett starkt, inkluderande och fritt civilsamhälle som en nyckelfaktor för både fattigdomsminskning och demokratisk samhällsutveckling. Civilsamhället fungerar som röstbärare för människor i utsatthet och som försvarare av människors rättigheter. IM oroas över att utrymmet för civilsamhällesorganisationer att utföra detta viktiga arbete krymper på flera håll i världen. Många människorättskämpar tvingas arbeta under hot om frihetsberövande eller våld. Det utmanar organisationer inom civilsamhället att ständigt arbeta för ett öppet samhällsklimat globalt och för människors lika rättigheter.

FUNKTIONSNEDSÄTTNING

FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning definierar ordet som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga hos en individ. Andra begrepp, som till exempel funktionsvariationer, används parallellt. FNs begrepp beskriver att vi har olika förutsättningar för aktivitet och delaktighet. Att få vara fullt delaktig i samhällslivet är en rättighet, **funktionsrätt**. När miljön på olika sätt är funktionshindrande för individer eller grupper är det viktigt att vi alla står upp för funktionsrätten.

ÖMSESIDIG INTEGRATION

Integration är när två delar tillsammans bildar något större. Inom IM talar vi ofta förtydligande om "ömsesidig integration" för att ytterligare betona att vi inte menar assimilering – att en part anpassar sig till normen. Både nya och etablerade svenskar behöver integreras. Tillsammans bygger vi som bor här ett gemensamt Sverige med de mänskliga rättigheterna som utgångspunkt.

IMs arbete med integration fokuserar på möten för att skapa större förståelse mellan människor. Vi använder uttrycket "**etablerade och nya svenskar**" för att betona att kunskap om Sverige som land, kännedom om samhället, språkkunskap med mera inte beror på huruvida du är född i Sverige utan på hur etablerad du är i landet.

ETNICITET

Identifikation med och känsla av tillhörighet till en grupp från ett geografiskt område/en religion/en tradition/etc. Begreppet bygger på att individen själv definierar sig som tillhörande en grupp. IM använder främst ordet i relation till de lagstadgade diskrimineringsgrunderna i Sverige.

IM är en demokratisk arena

IM tror på styrkan i att samla många människors engagemang. Tillsammans är vi alltid starkare än på egen hand. Engagemang är ett mål i sig. IM ska som medlemsorganisation vara en demokratisk arena för engagemang och kamp för en bättre värld och mot diskriminering och rasism. Genom IMs insatser frigör vi handlingskraft och skapar handlingsutrymme för varje individ att bekämpa de strukturer som leder till utanförskap.

Genom att samla och mobilisera individers och grupper engagemang stärker IM både den egna organisationen och civilsamhället i stort och bidrar till en demokratisk utveckling i världen. Genom att vara en stark aktör i det svenska civilsamhället vill IM påverka samhällets utveckling och ta fram modeller för hur det kan ske, i samarbete med andra organisationer och inom nätverk. De som är engagerade i IMs arbete – som medlemmar, deltagare och/eller volontärer – deltar i utformningen av arbetet och är i många fall de som både initierar och driver verksamheter.

IMs internationella stöd till civilsamhällets organisationer, och den verksamhet vi själva bedriver i Sverige, ska utformas lokalt, utifrån rådande förutsättningar, för att stärka samhälleliga funktioner och undvika att skapa parallella system. Utgångspunkten är att organisationen ska stärka människors makt att forma sina egna liv och utkräva sina rättigheter.

IM arbetar för rättvisa arbetsförhållanden

Ett väl fungerande näringsliv bidrar till utveckling. Företag skapar jobb, välstånd och genererar skatteintäkter. För att den privata sektorn ska kunna bidra till utveckling på ett sätt som är hållbart både för samhället och miljön måste det finnas juridiska system som garanterar att arbetares rättigheter tillvaratas, att miljölagstiftning följs och att korrupcion och skatteflykt motverkas. I en global värld är också företag rörliga, vilket innebär att företag kan flytta produktion av varor och tjänster för att få bäst villkor för den egna verksamheten. Löner som inte går att leva på, slavliknande arbetsvillkor och inskränkningar i rätten att organisera sig fackligt är ibland följden av företags jakt på låga kostnader.

IM arbetar internationellt med stöd till lokala producenter, driver fair trade-butiker, både fysiska och på webben, i Sverige och ingår i nätverk för främjande av rättvis handel. IMs engagemang i fair trade handlar om att motverka negativa sociala och miljömässiga effekter och skapa hållbara konsumtionsmönster. Det gör IM genom att både arbeta för förbättrade arbetsvillkor och levnadslöner i produktionsländer och genom att förändra attityder och vanor hos både privata och offentliga konsumenter i Sverige. Fattigdomsbekämpning genom handel är centralt för IM. Vi stödjer och handlar med små producenter, hantverkare och kooperativ som visar på ett alternativt sätt att organisera produktion och handel. Målet är att stödja producenterna så att de kan utvecklas från ekonomisk utsatthet till självförsörjning.

RASISM

Rasism bygger på den felaktiga föreställningen om att det finns olika människoraser och att dessa är olika mycket värda. Rasismen som ideologi pekar ut grupper – ofta baserat på utseende, etnicitet eller religion – som lägre stående. Ofta tilldelas dessa grupper olika negativa egenskaper som anses medfödda och detta används för att systematiskt behandla dem orättvist. Rasism finns på strukturell nivå i samhället, där majoritetsgrupper, stat och institutioner systematiskt diskriminerar på grund av etnicitet, men rasism finns också på mikronivå, det som kallas vardagsrasism. Vardagsrasism kännetecknas av de diskriminerande handlingar som utförs av individer utan att personen har en ideologisk övertygelse om rasskillnader. IMs årsmöte beslutade 2014 att IM tar avstånd från fascistiska, rasistiska och antifeministiska organisationer och rörelser.

CIVILSAMHÄLLET

Civilsamhället, eller det civila samhället, utgörs av människor som organiserar sig och arbetar för gemensamma intressen, fristående från det offentliga, staten eller kommuner. Ideella föreningar, stiftelser, nätverk är exempel på civilsamhällesorganisationer.

RÄTTVIS HANDEL

Fattigdomsbekämpning genom handel är centralt för IM. Vi stödjer och handlar med små producenter, hantverkare och kooperativ som visar på ett alternativt sätt att organisera produktion och handel. Målet är att stödja producenterna så att de kan utvecklas från ekonomisk utsatthet till självförsörjning. IM är medlem i World Fair Trade Organization (WFTO) och arbetar enligt deras riktlinjer.

LEVNADSLÖN

Lön som räcker till grundläggande omkostnader för en familj – boende, mat, barns utbildning, mindre besparingar med mera – i det land du bor.

BISTÅND INTEGRATION FAIR TRADE

FÖRÄNDRINGSTEORI OCH ARBETSSÄTT

Som en aktör för förändring är IM aktivt och värderingsstyrt, med ett rättighetsbaserat förhållningssätt. IMs styrka ligger i att vi arbetar med både utvecklingssamarbete, integration och fair trade, och att vårt arbete sker såväl i Sverige som internationellt. Detta gör att vi med hög trovärdighet kan lyfta frågor på olika nivåer, bygga allianser, hitta beröringspunkter och vara innovativa.

För att bidra till förändring som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar ser vi behovet av att samverka med andra aktörer inom samhället såsom organisationer, myndigheter och näringsliv. IM vill vara drivande i att skapa samarbetsformer med exempelvis privata sektorn och forskarsamhället.

Partnersamarbeten utgör grunden för IMs arbete. Genom lokal närvaro och ständigt pågående analys kan IM arbeta i länder med mycket skiftande förutsättningar. Närhet, eller närvaro, är nyckelord för IM. När vi är på plats och samarbetar med lokala aktörer i de länder och kommuner där vi arbetar internationellt och i Sverige, kan vårt arbete på allvar utgå från befolkningens egna förutsättningar och rättigheter. Historiskt har begreppet hjälp till självhjälp varit centralt för IMs förhållnings-

sätt till utveckling. Det utgår från övertygelsen om att varje människa, med tillgång till rätt verktyg, själv kan finna kraften att resa sig ur utanförskap och vara aktiv i utvecklingen av sitt liv. Det fortsätter att inspirera oss än idag och vägleder oss i stödet till våra partnerorganisationer och i valet av insatser som vi stöttar.

IMs verksamhet världen över utgår från individers och grupperns rättigheter och sker i samarbete med civilsamhällesorganisationer som känner sitt samhälle och människorna som lever där. Organisationernas egna prioriteringar är styrande och verksamheterna ska vara grundade i deras analys. IMs samarbete med partners bygger på ömsesidig respekt, tillit och lärande. IMs stöd är inte bara finansiellt utan omfattar också utveckling av arbetsmetoder, kapacitet och förmåga att påverka samhällsutvecklingen.

IM är en lärande organisation under ständig utveckling. Att ta lärdomar för framtiden är av stor betydelse för IMs positiva utveckling.

Förändring sker i tre steg

I en global värld krävs att vi arbetar på flera nivåer – lokalt, nationellt, regionalt och globalt.

IM ser varje människa som en aktör: alla människor har samma rättigheter och en inneboende kraft att förändra sin situation.

Förändring handlar om att ändra de strukturer som diskriminerar och exkluderar stora grupper från att ta del av samma resurser och att ha samma möjlighet att var med och påverka som andra. För att förändra djupt rotade strukturer behöver vi arbeta på flera nivåer samtidigt: vi behöver uppnå förändring både hos individer och inom organisationer, men också genom att försöka påverka institutioner och myndigheter, för att bidra till en demokratisk samhällsstyrning.

På individnivå kan förändring ske när människor får förmåga och möjligheter att hävda sina rättigheter och kan ta makten över sina liv. Det kan handla om att människor med funktionsnedsättning uppvaktar politiker efter att ha fått kunskap om sina rättigheter, att en kvinna får stöd för att komma igång med en verksamhet som ger försörjning eller att en person som tvingats fly från sitt land får ett kontaktnät och kan påverka sin situation i sitt nya hemland.

På organisationsnivå kan förändring ske när människor går samman och organiserar sig för att fungera som en gemensam röst för utsatta människor. IMs roll i Sverige är att vara pådrivande och delta i att bygga vårt samhälle. IMs roll i det internationella arbetet är att stödja organisationer i det civila samhället så att de blir demokratiska, starka och självständiga förändringsagenter i sina länder.

På samhällsnivå kan förändring ske när både formella och informella strukturer som skapar och bevarar ojämlikhet och orättvisor utmanas och förändras. Det kan gälla lagstiftning som säger att kvinnor inte får äga mark, seder som gör att föräldrar gifter bort sina döttrar tidigt eller fördomar och rasism som leder till exkludering eller direkta hot. Ett samhälle med starka institutioner och tydliga vägar för ansvarsutkrävande är en av de viktigaste faktorerna för att främja en långsiktigt hållbar utveckling. För att uppnå dessa förändringar arbetar IM för att främja människors deltagande både i samhällsutvecklingens alla nivåer och inom IMs eget arbete. IM arbetar mot diskriminering

såväl i samhället som inom den egna organisationen. IMs insatser ska ske transparent och göra det möjligt för individer att ställa oss till svars, men vi måste också stärka öppenhet och ansvarsutkrävande inom de samhällen där IM verkar själva eller genom partners.

Långsiktigt arbete

Att bidra till utveckling och samhällsförändring, samt att utmana de orättvisa samhällsstrukturer som ökar fattigdom och utsatthet, kräver långsiktighet. Även om de problem som människor möter i sina liv ofta är liknande, är problematiken alltid både specifik för sin kontext och olika över tid. Socioekonomiska faktorer, politik, formella och informella samhällsstrukturer, kultur, konflikt och miljö gör varje situation unik. IMs arbete ska därför byggas på beprövad erfarenhet, en lokalt förankrad strategisk omvärldsanalys och i aktuell forskning. Arbetet stärks av ett påverkansarbete med syfte att forma en politik för hållbar samhällsförändring och för att komma till rätta med problemens grundorsaker.

Så är IM organiserat

IM är en svensk demokratisk medlemsorganisation där det årliga årsmötet är organisationens högsta beslutande organ. Organisationen är uppdelad i lokalföreningar från norr till söder. IM leds av den nationella styrelsen som väljs av medlemmarna på det nationella årsmötet. Styrelsen delegerar det operativa arbetet till generalsekreteraren som arbetsleder IMs anställda. IM tillämpar en representativ demokratiform där lokalföreningarna utser ombud som representerar föreningarnas medlemmar på årsmötet. Lokalföreningarna leds av lokala styrelser som, tillsammans med ombuden till det nationella årsmötet, väljs på lokalföreningens årsmöte av medlemmarna i lokalföreningen. En stor del av IMs nationella verksamhet bärs av lokalföreningar genom medlemmar och volontärer som bedriver verksamhet inom områdena integration, insamling, information och fair trade. Till sitt stöd har de anställda medarbetare vilkas arbete utgår från huvudkontoret

i Lund och från regionkontor runt om i landet. IMs internationella arbete bedrivs i huvudsak från kontor baserade i de regioner och de länder där vi verkar tillsammans med våra partners. Den fysiska närheten till de sammanhang där IM verkar kombinerat med en hög andel lokalanställd personal, är en förutsättning för det inkluderande och närvarande arbetssätt som kännetecknar IM. Som arbetsplats strävar IM efter att spegla mångfalden i vårt samhälle.

Finansiering

IM strävar efter så stor egen finansiering av verksamheten som möjligt för att säkerställa en hög grad av finansiellt oberoende och en stark integritet. Våra medlemmar och våra återkommande givare och samarbetspartners utgör härmed en av de viktigaste förutsättningarna för IMs arbete. IM söker dessutom samarbete med stora institutionella givare vilka delar huvudsaklig målbild och syfte med IMs verksamhet.

RÄTTIGHETSBASERAT ARBETE

Utgångspunkten för IMs arbete är alla människors lika rätt och värde. Att arbeta rättighetsbaserat innebär att möta människor i ömsesidighet och respekt och att arbeta för att stärka den enskildes förmåga och makt över sitt eget liv. IMs arbete utgår från berörda individers och grupper erfarenheter, åsikter, kunskap och behov och präglas av inkludering och öppenhet. Det är de människor som berörs som identifierar och formulerar såväl problemställning som möjliga lösningar.

Syftet med det rättighetsbaserade arbetet är att alla människors rättigheter ska tillgodoses. Processen ska vara demokratiskt genomförd och slutresultatet både långsiktigt och hållbart. Att arbeta utifrån ett rättighetsbaserat förhållningssätt innebär också ett arbete för att utkräva staters ansvar för de mänskliga rättigheterna.

IM är en svensk organisation som bekämpar fattigdom och utanförskap genom bistånd, fair trade och integration. Vi tar ställning mot orättvisor och för medmänsklighet. Arbetet utgår från de mänskliga rättigheterna och utformas som hjälp till självhjälp. IM grundades 1938 och är religiöst och partipolitiskt obunden. Vi arbetar i tretton länder inklusive Sverige.

Box 45, 221 00 Lund, Fabriksgatan 2 F
046-32 99 30, Pg 90 07 06-3

www.manniskohjalp.se